

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de Duminică:

Pe un an . . 5 Cor.

Pentru România și

America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-

mânia și străinătate pe

an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA:

Deák Fe. encz utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-

trație.

Mulțumite publice și Loc de

schis costă fiecare șir 20 ft.

Manuscripte nu să ina-

poiază.

Telefon pentru oraș și

comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 44

Visul unui împăcat.

...Așa dar am văzut-o și pe asta! Iată, dela un capăt al țării la altul, se încinge hora frăției. Românii și Ungurii își consumă la un loc papricașul național. Vinul curge gărlă, doina cu ciardașul se contopesc într'un singur cântec. Din Pojon până în Brașov e tot un tropot de joc și un chiot de veselie și soarele răsare parcă mai blând și mai senin de-asupra țării noastre fericite.

Mari sânt minunile tale, Doamne!

Mai repede am fi crezut, că este cu puțință să existe o viață de apoi cu cele șapte raiuri musulmane; mai ușor am fi admis să se realizeze povestea cu porumbii, cari zboară fripți în gură; mai sigur ne-am fi așteptat la o ciumă, sau o holeră nimicitoare, sau la vre-un alt cataclism zguduitor, decât la așa noroc, la atâta fericire. Mai ales că a venit așa de grabnic și cu atâta surprindere!

Da, saltă neam românesc și te veselește, căci pacea deplină s'a sălășluit întru tine. Ridică-ți fruntea ta, căci noaptea apăsării chinuitoare a fugit ca o nălucă și pentru totdeauna. De-acum ești stăpân la tine acasă, stăpân pe coliba și pe plaiurile tale, stăpân pe limba și credințele tale. La o parte orice scârbă și vrăjmășie din inima ta, la o parte orice jălanie, căci harul frăției a sosit și duhul dreptății te paște. Ca

un vânt, curățitor de patimi și păcate, adie peste țară sfânta dreptate și pe urma lui, ca primăvara florile din lanuri, răsar nădejdi și binefaceri!

Ah, unde sânt, cei cari înaintea noastră au fost în viață? Unde sânt generațiile de luptă și de jertfă, cari ș-au dus în mormânt atâtea virtuți și atâtea merite pentru neam? Unde ne sânt visătorii romantici, morți între idealuri sfărmate și visuri neîmplinite? Iancule, Măria-Ta și vo, legiuni zdrobite ale atâtor prefecți înfrânători de vijelii, sculați de vă bucurați și voi, văzând că ceea-ce voi ați încercat să luați cu prețul vieții, noi am reușit să obținem prin abilitatea noastră diplomatică. Scoală și tu, Dragoș, trădător intermediar ce mi-ai fost și feliicită-ne de transacția reușită. Iar Inalt-preasfințitul And ei să tresară în cripta rășinăreană, la vestea că urmașii săi din Sibiiu au desăvârșit așa de minunat, ceea-ce dânsul abia întrezărise.

Hei, ce n'ar da morții din groapă pe un răsărit de pace! Să lăsăm însă umbrele scumpilor răposați și, binecuvântându-i, să ne vedem de viața cea nouă, care gălgăie în jurul nostru din guri nenumărate și ne îmbie s'o gustăm. Libertatea aceasta nouă, pe urma împăcării, este așa de dulce! Zăgazurile se rup, temnițele se deschid, jandarmii se revocă și-ți dă impresia că s'a săvârșit o a doua înviere. Trâmbița Ierihonului a suflat-o însuș arhanghelul Tisza Pișta.

Iată acum un șir de luptători cât de smeriți se apropie de picioarele fotoliilor ministeriale și cum își iau în primire secretariate și subsecretariate, dând cu piciorul în Siegescu și în Petre Ionescu. Iată un alt șir de bărbați prețioși de ai noștri prin fruntea comitatelor, ca fișpani habotnici și alișpani sfătoși și meșteri lucru-mare! Valurile budgetului se revarsă peste bisericele și școlile române și arhierii sânt cei dintâi cari aleargă să se închine aurului public. Bătrânii nu mai sânt în fruntea instituțiilor, ci trecuți de-a dreptul la o pensie îmbelșugată, — cu condiția de a nu-l mai sprijini pe Birăuț. În parlament stăm alături cu frații noștri Unguri și salvăm împreună monarhia de pericolul slav și o aureolă de mare cinste și de extraordinară gravitate înfășoară frunțile conducătorilor Români. Și e așa de bine și așa de cald în noua fază și simțim o atât de strașnică voluptate în stomac de gulașul acesta maghiaro-român!..

...Dar se face ziuă. Imi frec ochi de somn și visul acesta ciudat îmi atârnă încă greu în pleoape. Arunc privirea peste ziarele de dimineață și citesc veștile mai nouă. »Comedia unei împăcări«; »Noul proces al Tribunei«; »O nouă ispravă a jandarmilor«. Care va să zică, așa? Continuă totul în vechile făgașe? Și toată mărirea deșartă și horă și cântec și frăție dulce n'au fost decât clădirea fantastică a unui vis de-o clipă, a unui vis greu și urât,

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Clipe de foamnă.

O jale par'că-și poartă fumul

Prin tristul zărilor ocol

Și-o jale par'că se desfiră

In urma fiecărui stol...

...O jale 'n negurile sure

Ce-și trag aripile pe rînd!...

...Cântarea serilor măiestre

De ce te-ai stins așa curând?!

Pe sub strașini, prin ogradă

Suflă vântu 'n voia lui;

Jos pe un scai stau triști, pe gânduri

Doi Țigani cu cioc pistrui...

Iar pe un plop, ce-și mișcă jalnic

Vârful veșted și bătrân

Plâng trei cuiburi ce de-o lună

Au rămas fără stăpân!

Blaj, 10 Noemvre.

P. Pădure.

Din lumea celor cari nu cuvântă:

De vorbă..

De Em. Gârleanu.

O dimineață dumnezeiască. Așa trebuie să fi fost la începutul începutului. Cer lăptos, cald ca o mângâiere. Flori, cu nemiluita, de-asupra ierbei fragede și moale. Copacii plini de poame coapte. Și fluturi, fluturi, ca o ninsoare de petale. Un raiu! Pe o așa frumusețe de vreme paserile ies și ele la voroavă. O turtuică, un gangur și-o pupăză vorbesc. Turturica e sfioasă, gingașă, ca o fată mare. Pupăza gătită foc, înopotonată cu-o creastă cât toate zilele. Gangurul strîns și spicuit în haina penelor, Doamne, ce mai ștregar!

— Dimineață te-ai mai sculat, spune el turturicăi.

— Ca'ntotdeauna: când soarele soarbe cea din urmă picătură de rouă

— Dar pe mine nu mă 'ntrebi? se lingusește pupăza

Gangurul tace.

— Ca să te văd pe tine, răutăciosule.

Gangurul tace.

Pupăza e'nciudată:

— »Și adică la ce numai după ce soarbe soarele cea din urmă picătură de rouă te scoli dumneata?« face ea către turturică

— Fiindcă altfel, răspunde turturica, i-ași sorbi-o

eu, și nu mi-e dat să sorb pietrele nestimate ale cerului.

— Dar ce picăturile de rouă...

— Păi da, roua sânt lacrimile stelelor, pe cari soarele le preface apoi în pietre scumpe.

— Foarte adevărat, adaugă gangurul.

— Eu n-am știut, se miră pupăza.

Turturica își scutură penele, apoi și-le așază frumos cu ciocul. Pupăza ciugulește prin iarbă. Gangurul flueră. Și-atunci, deodată dintr'un tufiș sare și mierla:

— M'ai chemat gangure?

— Nu. Dar nu-mi pare rău c'ai venit.

Mierla bucuroasă, se înalță în picioare, își șterge de iarbă ghețele galbene, apoi se 'nchină, în haina-i de sărbătoare, în fața turturicăi:

— Tot luminoasă...

— Tot întunecată...

— Imi plâng mereu mierloiul.

— De ce?

— Fiindcă mereu i-amorezat de mine, și eu iubesc..

— Pe cine?

Mierla se uită la gangur. Gangurul flueră, strîngărește.

— Am înțeles, răspunde pupăza, înțepată.

Din creanga de de-asupra, un măr se desprinde și cade lângă turturică:

— Cum m'am speriat! zice ea, tremurînd, Mierla îi face vânt cu aripa. Gangurul îi aduce, pe o frunză, o picătură de apă.

— Bra, e de-a isvorul de lângă gutui.

Turturica bea. Gangurul îi spune:

ca orice amăgire? Ce s'a ales, Doamne, din toată pacea cu Ungurii, din toate fișpanatele noastre? Praf și pulbere, ca din orice ciudățenie nocturnă. Stau înmărmurit. Și mi se pare că un glas al marilor răposai, invocați de mine în vis, îmi șoptește ursuz și categoric: *luptați înainte!*

Ministrul de externe român în Viena. O telegramă din Viena anunță: D. *Djuvara*, ministrul de externe al României a sosit la Viena și a vizitat ieri pe ministrul de externe austro-ungar, contele de Aehrenthal.

»Astra« și Prelații noștri. Ni se scrie: În Nr. 237 a »Tribunei« din luna curentă sub acest titlu este vorba de Circulara Prea S. Sale Dr. Miron E. Cristea adresată clerului și poporului din dieceza Caransebeșului pentru a se înscrie de membru la Asociația din Sibiu. Iar la sfârșit se pune întrebarea: »Și ceilalți episcopi ai noștri de ambele confesiuni?« Viu a Vă răspunde cu Circulara Prea S. Sale Dr. Dimitriu Radu episcopul gr. cat. al Orăzii Mari, care în 5 Martie 1909 Nr. 847 așa scrie clerului și poporului diezean: »Dreptatea în zilele acestea de grea încercare, mai mult ca de altădată, li se impune miniștrilor sf. biserici sfânta datorință, ca prin zel neobosit și pătrunși de dragostea, ce trebuie să o nutrească față de poporul credincios încredințat conducerii și păstoririi lor, să stăruiască din toate puterile spre a l scoate din întunecul neștiinței și să-l facă posibil a se putea bucura de binefacerile învățământului creștinesc. Paralel cu aceste eforturi salutare ale bisericii noastre deja de o jumătate de veac muncește spre acelaș scop nobil, cu statute aprobate din partea înaltului guvern al patriei noastre: »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român«, — asupra căreia atragem deosebită atențiune a clerului și credincioșilor noștri, îndemnându-l cu toată dragostea noastră părințească a se înscrie în numărul membrilor etc.

Prin urmare de sus s'a dat deja signalul și este rândul nostru a clerului și a poporului să ne facem datoria și să fim la înălțimea chemării noastre, căci zilele sânt grele!

Conferența partidului justhlist. Opoziția ungurească ieri a dat cel dintâi semn mai viu, că e hotărâtă în sfârșit să părăsească atitudinea impasibilă ce a observat dela alegeri încoace. La propunerea lui Justh, în conferința de aseară, partidul a hotărât să rela lupta, cu maximumul de forțe, nu mai departe decât la discuția proiectului de indemnizare, adică zilele cele mai apropiate.

- Știi ce-ai băut?
- Ce?
- O picătură de rouă! Tot am găsit una, uitată, pe-o frunză de rosmarin.
- Vai, se mănnește turturica, am păcătuit!... Soarele arde cu putere.
- Unde stai? întrebă pupăza pe gangur.
- Tot în leagănul meu din plop.
- Dar tu, mierlo?
- Într'un tufiș de liliac.
- Și tu, turturico!
- În mesteacănul din luncă.
- Eu, încheie pupăza, am o casă nouă, un cuib! O răcoare! O mireasmă! Știi una? Tot e ferbințea de-acuma, haide și mi-l-ai vedea.
- »Foarte mulțumim« fac însă paserile dintr'odată și, grăbite, sbor care încotro.

„Neamul românesc“

despre situația internă a partidului nostru național.

«Neamul românesc» al d lui Nicolae Iorga publică sub titlul «Dela un nemulțămire din Ardeal» următorul articol; durere! prea, adevărat.

Un murmur de nemulțămire trece azi printre Românii din Ardeal. Nu e nemulțămire veche și necurmată cu actualul sistem politic unguresc sub care gemem. Prea ni-s'a deprins grumozul cu apăsarea acestui jug, prea s'a obișnuit sufletul cu suferința, ca să ne mai plângem. O desrobire năprasnică și neașteptată ne-ar lăsa poate nemulțămii și deschișbrați, ca pe ciubotarul sărac care s'a îmbogățit peste noapte, câștigând lotul cel mare. Într'un colț ascuns al sufletului am simțit ridicându-se dorința tainică de a ne întoarce la vechea stare de asuprire, cum unii pușcăriși grațiați fără veste cer să fie reprimiți în temnița ale cărei lanțuri li-au devenit scumpe, și precum Țigani lui Alecsandri s'au întors la stăpânul care i declarase liberi de robie. Atât de mult ne-am obișnuit și noi cu temnița stăpânirii ungurești și cu dungile sângeroase pe cari ni-le taie în trup obezile și lanțurile sclăvici naționale.

Poate pentru aceia nu desfășurăm o rezistență mai mare, o activitate mai întinsă pentru întărirea și dezvoltarea noastră. Stăm cu mâinile încrucișate în nelucrare și privim cum zilele, săptămânile și lunile trec înainte, încet, curgând una după alta, cu aceiaș înfățișare, fără a ne duce cu un pas mai departe. Pare că un fatalism a pus stăpânire pe noi, ne-a cucerit, ne-a amorțit și adormit cu totul. Mai ales în timpul din urmă nici o mișcare, nici o opintire de a ieși din aceeaș stare de încremenire și piroteală. Ai crede că s'a stins și ultima picătură de putere, de reacțiune, de forță repulsivă a sufletului nostru.

În așteptarea unei schimbări din afară, nu ne dăm seama că pierdem capitalul cel mai prețios pentru a produce din lăuntru, prin noi înșine, o schimbare spre bine: timpul de muncă.

E cea mai mare și mai însemnată din puterile noastre, acest capital, și nu am avea decât să-l exploatăm, să ne mișcăm, să lucrăm, scurtând letargia și lincezeala ce ni-au cucerit. Prin puterea lui nebiruită, în mod mecanic el ne-ar duce înainte. Nimeni nu ni-l poate lua, nimeni nu ni-l poate fura, confisca sau opri, acest tezaur uriaș, și noi trecem pe lângă el, nepricepuți, ca orbul pe lângă sacul cu aur.

Flămânzi și goi ne plângem că moșia ni e steapă și plină de bolnavi, și nu știm că sub fiecare palmă de loc pe care punem piciorul sânt comori ascunse de bogăție, pe care nu avem decât să le scoatem scormonind țărina.

Acesta-i adevărul despre situația noastră. Nu înaintăm căci nu lucrăm, nu facem nimic pentru noi, și așteptăm ca străinul să ne dea mura în gură! Cât de greu ne-am urnit la o treabă, ca alegerile trecute bună oară, câte șovăieli, și câte săptămâni și luni pierdute!...

În această toropeală se ridică o nouă generație (care însă, durere, nu cuprinde tineretul întreg), o generație care poartă în suflet dorința unei schimbări de reforme și unei munci mai întinse. Unde vom ajunge

cu sistemul de astăzi? se întrebau cei cu dreptate. Stăm pe loc; iar, unde ne mișcăm, mergem, nu înainte, ci înapoi, aproape pretutindeni: în școală, în biserică, ca și în cultură.

În sinul tinerimii se ivesc cele dintâi semne de mai bine, îmbrăcându-se întâi în forma unei adânci nemulțumiri cu starea de azi. E mult și atâta. O salutăm ca prevestirea unei premeniri. Critica tineretului se manifestă până acuma numai în unele articole ale *Tribunei* din Arad, ziarul cel mai degajat de false considerații de disciplină în nelucrare. Atacurile se îndreaptă mai ales împotriva stărilor din partidul național.

Ce face și ce-a făcut în vremea din urmă partidul? se întreabă tineretul. După o campanie electorală dusă cu entuziasm dar cu o revoltătoare lipsă de sistem și de unitate, cu păcate de tactică și neglijențe neiertate, fără o organizație hotărâtă și într'un mod lipsit de orice orientare precisă, iată-ne bătuți și înfrinți. Un dezastru pe care l putem pune jumătate în socoteala guvernului, dar tot jumătate și în socoteala noastră.

Și ce-am făcut de-atunci? Este o jumătate de an aproape, și nici un pas, nici o hotărâre.

S'a făcut ceva totuș.

O consfătuire a avut loc la Budapesta, trei săptămâni după cadere. S'a discutat mult, ca întotdeauna, apoi s'au luat hotărâri frumoase:

1. Un manifest către alegători spre a ridica moralul mulțimii impresionate de înfrângerea electorală.

2. Publicarea de broșuri despre lupta electorală din fiecare cerc în parte, exploatarea în scop de agitație politică, răspândind cu laude pe cei buni, pedepsind cu înfierare pe ticăloși.

3. Inceperea unei campanii de agitație politică vie, cu adunări de popor, cu broșuri politice și altele.

4. Organizarea partidului.

Ce s'a realizat din toate aceste hotărâri? Afară de publicarea a trei broșuri despre alegerile (și acele din inițiativă particulară!) încolo nimic, absolut nimic! Desfid pe oricine m'ar putea desmînț! Nu s'a executat nici măcar punctul cel mai ușor de realizat: redactarea unui manifest și publicarea lui (gratuită) în toate ziarele, o lucrare simplă și fără mare cheltuială de vreme și bani!

Unde-i gloriosul partid național? Ce-i cu »activitatea« politică și parlamentară, ce s'a proclamat acum cinci ani și jumătate? Întreb ce s'a lucrat în ultima jumătate de an? Câte adunări de popor s'au ținut, ce campanii politice s'au făcut, ce acțiuni s'au pus la cale, ce broșuri politice s'au publicat, ce articole de îndrumare, de lămurire, de agitație au scris fruntașii partidului (afară de vre-o trei-patru articole, admirabile, ale d-lui Goldiș)? Singur dl Maniu a conlucrat la înființarea unei cooperative țărănești, foarte folositoare.

Ne umple rușinea și revolta când ne gândim la stările acestea. Timpul, comoara asta uriașă și atotputernică, făcătoare a orice minuni, trece, și nimeni nu se gândește să o exploateze, dar toți reclamă voturi și cinstea de »conducători«, de fruntași, când e vorba de a încasa gloria măcar și altceva. Tratatulele de pace cu gu-

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

vernul sânt un pretext minunat de nelucrare.

— »Ne găsim în tratative«, ni-se asigură cu aiere de mare gravitate și de adânc mister, »și nu putem începe nimica până nu le isprăvim«.

Foarte bine, dar oare guvernul stă și el degeaba? Morții dela Tâlna, dela Bacamezeu și Băcăinți, nenumărații țărani amențați și prigoniți pentru alegeri, ni spun oare că guvernul stă degeaba? Jandarmii cari urmăresc tricoul și împuşcă sau rănesc, judecătorii cari condamnă și revizorii școlari cari închid școli și suspendă pe învățători, stau ei degeaba?

Armistițiul e unilateral, căci guvernul nu are habar de el și-și face înainte opera de »călău«. Iar, când, după minunate făgăduieli de pace și amăgiri deșerte, într'o bună dimineață, plictisit de farsa pe care singur a pus-o în scenă, guvernul va declara în mod laconic că tratativele au eşuat, atunci cu ce ne-am ales? »Cu o iluzie mai puțin și cu o experiență mai mult«, veți zice atât de frumos d-voastră, cei dela conducerea partidului. Nu, domnilor, cu mai mult, cu o jumătate de an, cu un an pierdut pentru politica noastră, pentru progresul ei, singurul real, de luminare și trezire a conștiințelor, de oțelire a voințelor de luptă! Așa risipim noi săptămânile, lunile și anii, și ne bucurăm ca moșneagul obosit de câte ori întâlnim o bancă în drum, pe care ne învia străinul ca să odihnim și să — întrăm în tratative!

Dacă moșneagul e obosit, să șadă acasă și să lase pe alții mai tineri să ia tojagul de călătorie, schimbul de conducere și să se încingă cu spada de luptă!

Iar, când se ridică nemulțămirea și critica, să nu tacă și să nu primească apărarea desinteresată — a dlui Birău!

Aceiaș poveste.

Deputatul Mihali vorbind în cameră

Către sfârșitul ședinței de ieri a Camerii, a luat cuvântul și președintele clubului dl Teodor Mihali ca să protesteze împotriva paragrafului 134 din reforma codului civil, paragraf care casează în mod sumar drepturile ce li-s'au garantat, pe terenul jurisdicțiunii, limbilor neamurilor nemaghiare, în legea numită de »naționalități« și împotriva căruia a protestat și dl Dr. Ștefan C. Pop în cursul discuției generale. Precum întotdeauna, așa și de data asta, cuvântul păsurilor noastre a fost înăbușit de patima șovină și zadarnicele d-sale silințe de-a convinge pe contrarii noștri, ne au adus aminte iarăș vechea poveste cu lupul și mielul, a cărui povăță ne cercă mereu.

Dl Teodor Mihali a început declarând că e întru toate de aceeași vederi cu dl Ștefan C. Pop. Spune că raportorul n'a motivat cu nimic necesitatea dispozițiilor din paragraful 134...

Egry Béla: Sânt de prisos motivele, ajunge că suntem în țara ungurească!

T. Mihali: Prin paragraful 134 se abrogă multe dispozițiuni cuprinse în articolul XLIV din 1868, care asigură dreptul în limba neamurilor.

Drepturile părții covârșitoare a locuitorilor țării trebuie cinstite. Neamurile nemaghiare fac 60 la sută din populația țării. (Sgomot și desaprobari).

Barta Ödön: Voi falsificați statistica!

T. Mihali: Ne-am obișnuit cu acuza aceasta gratuită. Dar chiar dacă am fi numai 50 ori fie și numai 40 la sută din populația țării, nu se poate săgădui că trăim aici...

Egry Béla: Destul de rău!

T. Mihali: Legile trebuie făcute spre binele tuturor cetățenilor. În multe părți poporul n'a avut prilej să învețe ungurește...

Egry Béla: Să fi căutat să învețe!

T. Mihali: Dacă statul la dela locuitorii țării jerie de bani și de sânge, e dator să le cinstască drepturile! În ținuturile nemaghiare judecătorii trebuie să cunoască limba poporului din partea locului. Ministrul a făgăduit că »întru cât se poate« va numi judecătorii de aceștia.

Ministrul de justiție Székely: Răspund pentru asta!

T. Mihali: Mă prind cu dl ministru, că dacă ar trimite o comisie prin ținuturile românești, s'ar convinge că dintre judecătorii nici 10 până'n 20 la sută nu știu românește.

Ministrul Székely: Nu-l adevărat!

T. Mihali: Eu vorbesc din experiență și știu că de pildă în cercul llendel-mari judecătorii nu știu nici o boabă românește. Cu vre-un alt prilej voi produce dovezi despre asta, acum rog pe dl ministru să facă cu puțință ca necazurile oamenilor să fie judecate cu dreptate și în limba lor. Ni-se face o mare nedreptate prin dispoziția, că documentele scrise în limbile nemaghiare trebuie traduse. Tâlmăcii înseamnă nouă cheltuieli, pe cari trebuie să le plătim tot noi. Să susțină statul cheltuielile astea.

Mal multe glasuri: Invățați ungurește!

T. Mihali: Bine a zis dl Pop că prea sânt mulți între d-voastre cei ce vor să măntulască țara.

Ne ziceți »agitatori«, da noi vom agita totdeauna pentru dreptate. (Sgomot.) Dar adevărații agitatori sânt funcționarii administrației și jandarmii. Arată licășile acestora.

Ținta dv. e să ne răpiți drepturile pe toate țărimurile: în administrație, în justiție, pe țărimul economic și pe cel financiar. Știu că nu vă pot convinge de adevărul nedreptăților ce ne faceți, dar d-voastră veți avea să răspundeți pentru urmări.

La sfârșit propune următoarea modificare a §-lui: Judecătorii să poată întrebuița în debateri limba din partea locului și citațiunile să fie concipate în limba maternă a celor citați, dacă însă nu se știe care e limba lui maternă, citațiunile să fie scrise în limba comunei în care trăiește.

După d. Mihali a vorbit îndată, cunoscutul »sprijinitor« al coadelor de topor, contele Bathyány: A spus că Românii din România, tocmai în vremea din urmă, și-au arătat dorința, că Românii din Ungaria să li-se îngăduie o soartă mai bună. Numai atunci va primi însă propunerea dlui Mihali, când Ciangăii (Ungurii) din România se vor bucura de-o soartă cel puțin așa de bună ca cea a Românilor din Ungaria.

Contele Bathyány a fost viu aplaudat pentru minciuna aceasta sfruntată. Se știe anume că Ungurii din România se bucură de toate libertățile cetățenești la fel ca cetățenii Români. Și chiar dacă ar fi după cum a spus vicelanul conte, — e vorba aici nu de soarta Ciangăilor ci de-a noastră.

Cum spuneam însă: aceeaș poveste.

Dr. Ștefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Alegerile congregaționale.

Arad, 24 Noemvre.

Un cărlurar fruntaș dela sate, ne face următoarea caracterizare a căuzelor cari au pricinuit înfrângerea noastră la alegerile dela congregație... »eu care cunosc personal, pe fiecare preot, învățător și a'ți cărturari din comitat declar că în locul prim preoții sânt cauza, cari își tem congrua; urmează apoi dascălii, în cari, cu legea asta nouă a intrat frica; după aceia certele dintre conducători și la urmă poporul, care văzând pildele rele, neînțelegeri, și păcate, la conducători, sfârșește prin a-și perde încrederea în toți.«

Cetitorul alii mai jos, și câteva specimene despre modul cum se fac aceste alegeri la sate. O adevărată bătaie de joc de drepturile cetățenești. Câștiva înși, de regulă notarul cu ovreii din sat, la cari se mai adaugă și câte un preot ori învățător ilcăloșit, se închid într'o cameră, bine păzită de jandarmi, unde vin alegătorii să voteze. Ei trec de obicei prin două, trei antșambre, unde snt luați de scuri: ori primesc buletinul cu candidații stăpânirei, și atunci pot vota, ori sânt, simplu de tot, dați afară, sau din capul locului neadmiși la ură. Oamenii protestează, telefonază la comitat, nevii de ei, tot mai cred că de acolo li se va face dreptate, nu știu că tocmai de acolo, vine instrucția cum să se procedeze. Li se promite firește că se va face cercetare, candidații lor într'astea sânt proclamați de aleși. Rămân și ei cu ceva: promisiunea. Și în chipul acesta, într'un cerc, de pildă ca Agrișul, cu acest raport de voturi 580 Români și 80 străini, învinge lista străinilor. Adevărat, din cale afară ură e și purtarea celor doi preoți, cari, precum știm, fac parte din partidul național, în Arad vin între noi și sânt primiți în societatea românească. Într'ămbă conducerea noastră dela comitat: fac ori nu, preoții Motorca și Papp, parte din partidul național și dacă fac, ce înseamnă desertiunea lor și călcarea flagrantă a disciplinei de partid? Ar fi vremea să începem să ne numărăm și să ne cunoaștem, lată chiar noi, li publicasem pe dd. Motorca și Papp, ca pe reprezentanții partidului nostru, neputându-ne trece prin minte, că ei, sânt candidații dușmanilor, învingând prin trădarea listei naționale.

Lăsăm să urmeze câteva corespondențe de prin cercuri:

Alegerea din cercul Agriș-Măderat.

La acest cerc aparțin com. rom. Agriș, Măderat, Musca și com. mixtă Gașca, la oală cu 581 alegători dintre cari 490 sânt Români 83 străini (Unguri, Slovaci, Evrei) iar restul răposăți. Locul de alegere e Agrișul cu 115 voturi. După dreptate ar fi, că toți membrii aleși să fie Români, cum a fost și până aci, dar acum — bag seamă — pentru că se numește timpul de azi: era de împăcare, — alegerea actuală s'a făcut cu atâta neadreptate și ilegalitate, încât nu s'a mai pomenit! Să nu se creadă că doar s'au făcut presiuni prin jandarmi ori alte persoane, ca de altădată, nu, ci simplaminte — în cea mai mare liniște și cu cinism nemi pomenit — au fost excluși dela vot toți alegătorii 96 din Măderat și cam 23 din alegătorii din Musca (câci 1/3 parte au fost votat după 9 ore), reușind lista oficioasă, cu Henthó Jenő fibrău în Ternova, Marinkovics Mihály notar, Papp György și Motorca Romulusz preoți în Agriș și rămânând în minoritate lista românească, în care erau Ioan Trigon prop. Agriș, P. Vancu învățător Măderat, Simion Mihușiu econom Musca și Petru Pescariu econom în Măderat.

Ar trebui scrise coloane întregi despre decursul acestel alegeri și mai vărios, despre impresia pe care

DUDÁS SÁNDOR

cojocar în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocure pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

Ieși zile, nu se mai găsește nici un lor, toate fiind luate cu asalt.

Toamna! Toamna la Roma! Este începutul unei adevărate mișcări intelectuale, este mișcarea și sufletul Italiei întregi, care palpită și simte și gustă toată infinita poezie și dulceață a artei, manifestată în toate modulările ei.

I. Th. Allan.

Insemnătatea învățaturii.

— O statistică a ziarului „Alkotmány“. —

Nu e taină pentru nimeni care are ochi să vadă, că în țara noastră toate profesiile »libere« sânt foarte căutate de jidovi! Se sporește mai ales numărul negustorilor, advocaților și medicilor jidovi. Ziarul catolic »Alkotmány« publică în privința aceasta câteva date interesante, arătând cum aproape în toate școlile din Budapesta numărul elevilor jidani e mai mare decât cel al elevilor creștini. Aceiaș lucru îl întâlnim și la mai multe școli înalte din țară.

Publicăm și noi aceste date, ca o dovadă cât de mult e pătrunsă jidovimea despre însemnătatea învățaturii și foloasele ei.

Iată ce spune »Alkotmány« :

În gimnaziul aug. ev. din Budapesta au fost anul trecut 49 catolici și 273 jidani. În școala reală sup. din districtul al VI-lea 146 cat. și 261 Evrei. În școala reală superioară din districtul V 158 catolici și 404 Evrei. În școala superioară de fete a statului din Budapesta 18 catolici și 68 Evreice. În gimnaziul superior de fete 130 catolice și 380 de Evreice. În gimnaziul superior de stat din districtul al VII-lea, 266 catolici și 624 Evrei. În gimnaziul de stat din districtul VI 235 catolici 507 Evrei. În gimnaziul superior de stat din districtul V 145 catolici și 457 Evrei. În liceul de praxă al candid. de prof. 45 catolici și 63 Evrei. În gimnaziul de fete din districtul IV 132 de fete catolice și 205 Evreice.

Astfel ni se prezintă raporturile confesionale în Budapesta, dar tot așa de triste sânt împrejurările și la patruzeci de școale secundare dela țară. D. e. la școala reală din Casovia 84 cat. 137 Jidovi. La liceul de stat din Beregszász 84 cat. 100 Jidovi. La liceul ev. din Miskolcz 83 cat. 161 de Jidovi. La liceul ung. ev. din Pojón 83 cat. 130 Jidovi. La școala reală sup. de stat din Zolna 120 cat. 134 Jidovi. La gimnaziul sup. din B.-Csaba 80 cat. 102 Jidovi. La școala reală sup. din Oradea-Mare 64 cat. 209 Jidani. La școala reală sup. de stat din Dobrițin 35 cat. 92 Jidovi. La gimnaziul din Nyiregyháza 96 cat. 159 Jidovi. La Brașov în școala reală sup. de stat 56 cat. și 68 Jidovi. La școala reală sup. de stat din Eger 133 cat. 145 Jidovi... și așa mai departe, prefutindena mai mulți Jidovi, decât catolici.

În Ungaria sânt 2321 medici jidani și numai 1248 medici cat., 1538 advocați jidani și numai 1453 cat. 780 candidați de adv. Jidani și numai 541 cat., 986 Inv. profesori jidani și numai 301 catolici...

Putem vedea deci, — zice »Alk«, — că în școlile comerciale din Ungaria, elementul jidovesc ajunge la 51% pe când catolicii rămân la 33%, în școlile veterinare catolicii sânt reprezentați cu 28 față de 56% ale jidovilor, la politehnică catolicii au 38%, față de 41 % jidovilor etc.

„Tribuna Poporului“.

Noua noastră foaie poporală care va apărea cu ziua de 1 Ianuarie e așteptată de toți cititorii noștri cu mare nerăbdare. Primim zilnic scrisori la redacție în care toți fâgăduiesc să ne câștige măcar doi abonați noi pe seama acestei foi care va fi într'adevăr cea ce spune numele ei: foaia lor, a cititorilor, a poporului românesc dela sate.

Scrisă de cei mai de seamă scriitori ai noștri pe 'ntelesul poporului, cuprinzând tot felul de sfaturi și îndemnuri folositoare, »Tribuna Poporului« va ținea seamă de toate nevoile culturale și economice ale țărânului român și nu va scăpa nici un prilej pentru a îmbogăți cunoștințele de cari are nevoie omul ca să poată lupta mai cu ușurință împotriva greutăților zilnice.

»Tribuna Poporului« va apărea în acelaș timp cu credință strânică și drepturile politice și cetățenești ale poporului românesc de pretutindeni, păstrând aceeaș dragoste curată pentru necazurile multe ale țărânilor noastre din Maramureș și Bihor, ca și pentru cele ale plugarilor noștri din celelalte părți locuite de Români.

»Tribuna Poporului« va fi scrisă pe seama tuturor: prin ea se vor uni și va sta de vorbă țărâna din părțile ungurene, cu cei din părțile bănățene și cei din Ardeal.

»Tribuna Poporului« va veni și în sprijinul unei pătri de cea mai mare însemnătate în viața poporului românesc, în sprijinul meseriașilor și industriașilor români risipiți în deosebitele orașe din țară. Va înlocui foaia lor »Munca« din Sebeș, care din lipsă de sprijin a trebuit să înceteze, — și va îmbrățișa cu căldură toate străduințele de-a înfiripa o pătură puternică de meseriași și industriași români.

Tribuna Poporului nu va uita nici de femeia română și va da glas îndemnului pornit dela fruntașul Român din Timișoara, d-l Emanuel Ungurian, de-a munci și pentru luminarea țărâncei române, înlesnindu-i, prin sfaturi și pilduri, să ajungă o economă bună și o crescătoare cuminte a copiilor ei. Nu va fi țărâncă română care să ia în mână »Tribuna Poporului« și să nu să aleagă cu un sfat folositor pentru ea și toți ai ei.

Cititorii foii »Tribuna Poporului« vor găsi în această foaie a lor tot ce privește sănătatea și munca lor, drepturile și datoriile lor. În acelaș timp însă vor găsi în ea cele din urmă vești despre toate lucrurile mari din lumea românească și din străinătate.

În cursul anului, amăsurat sprijinului de care vom avea parte, vom face o mulțime de îmbunătățiri, jertfind cu bucurie și muncă și bani pentru luminarea țărânilor noastre.

»Tribuna Poporului« va apărea la 1 Ianuarie și prețul ei va fi

pe 1 an 4 cor.
pe 6 luni 2 cor.

Prețul unui număr va fi 4 fileri. Numere singuratice se vor găsi în toate comunele românești mai mari.

Abonamente se primesc de pe acum pe adresa

Red. și Adm. »Tribuna« — Arad.

„Idealul căsătoriei“.

— Conferență ținută în Viena de prof. Aug. Forel. —
Viena, 22 Noembrie.

Renunțatul profesor, mare psiholog și anteluptător pentru triumful culturii etnice și-a ales de subiect al conferenței sale, ținute ieri în sala splendidă din »Sofiensaal«, »idealul căsătoriei«. O temă, care stă multora aproape, care interesează pe toți, și o chestie destul de actuală, la a cărei deslegare e interesat în măsură mare atât statul cât și societatea.

Apariția bătrânului învățat, a fost salutată din partea publicului în care sexul frumos era prevălită, cu vii ovatii. Conferențiarul mai întâi relevă înțelesul noțiunilor de dezvoltare, moștenire și lasușre și amintește proprietățile celulelor microscopice, cari servesc înmulțirea pentru a reproduce calitățile individului. În celulele aceste se transmite individualitatea străbunilor în urmașilor, și constanța tipului suferă numai prin influențe externe vr'o schimbare, ca de exemplu prin însușirea unui grad mai înalt de cultură, urmașii vor diferi de înaintașii lor. Învățul profesor documentează, că după legile moștenirii și însușirea, calitatea creierului urmașilor depinde dela calitate creierilor părinților și că numai din împreunarea a doi oameni de un grad mai înalt de cultură se va putea naște un copil apt pentru o cultură mai înaltă. Din aceste expuneri desvoltă apoi profesorul Forel conceptual etic, accentuând, că etica socială a albinelor e mai puternică ca la om, căci albinele în întreaga lor viață îndeplinesc o muncă pentru comunitate, pe când etica omenească e mai mult familiară decât socială. Insa etica socială trebuie să devină tot mai mult idealul nostru, continuă Forel, vechile prejudeți aruncate la parte, copiii trebuie învățați la datorii sociale. Înainte de toate ar trebui prin alegerea potrivită a creșterii și a carierei dezvoltat sentimentul etic în tinerețe.

Tinerimei noastre i se dă o creștere rea. Ar putea fi emberată de învățarea atâtor limbi și sub titlul »istoric« să nu l-se pedee atâtea crime ale străbunilor noștri, în locul acestora însă puțin mai multă cunoștință de om, antropologie, anatomie și științe natural-sociale. Mai presus de toate însă trebuie să abandonăm idela că copiii ar trebui sexualmintă crescuți în ignoranță. Pe lângă care se mai află și silirea convențională prin legi la căsătorie și subordonarea femeii, la nici un animal nu e supus un sex celuilalt. Numai la om e așa.

Prin aceasta am ajuns acolo, că femeile noastre nu s'au putut desvolta conform geniului lor propriu.

Nu avem, din punct de vedere zoologic, dreptul de a tutela femeia. Nu împărtășește idealul emancipării femeilor, ca femeia să lmitze pe bărbat și să chefulască prin cnelpe studentești. Aceasta însă se pierde, când li lăsăm libertatea. O mulțime însemnată a puterilor sociale zac brute în femel. Emanciparea femeilor și drepturile lor sânt chestii, cari la tot cazul vor fi rezolvite prin progresul culturii.

Prin subordonarea femeii se face și căsătoria pe o bază falsă. Căsătoriile adesea se leagă așa, încât pentru ambii e un martiriu. Aici e absolut necesară posibilitatea unei deslegări. E necesar mai departe și despărțirea averii, ca fiecare să'și obțină produsele muncii sale. Comunitatea averii adesea conduce la nelucrare. La căsătorie însă

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncel de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

joacă multe rol, așa și *banii*. Credem a face copiii noștri un excelent serviciu prin lăsarea unei sume mari de bani și puțină muncă. Cea mai bună moștenire ce le-o putem lăsa copiilor noștri e o creștere bună și să le zicem: muncii și câștigați înși-vă.

Băibații noștri, continuă Forel, sânt mai poligami ca toți izamiții. Prejudițiile greșite ce dominează trebuie lăpătate și învinse. Aceste însă prin decrete legate se înmulțesc.

Amplotațiilor din Baden, de exemplu, nu e permis să se căsătorească înainte de a poseda un venit fixat. Ca despre un alt agent al degenerării rasei noastre amintește: *alcoolul*. La o mulțime considerabilă a omenirii celulele au degenerat prin alcool; și de acela să luptăm pentru asocierile de abțință.

Cea mai naturală legătură e dar totdeauna *monogamia*. Se înțelege că căsătoria de azi cu convențiunile ei speciale nu e idealul căsătoriei. Aceste convențiuni se bazează pe concepții vechi, mai ales religioase, lege și drept, prin cari se seamănă aceasta boală tot mai departe. Dacă toate postulatale, accentuate de oratori, s'ar împlini, atunci ar trebui, ca căsătoria să devie ideală, să se mai adauge iubirea sinceră și gândirea și simțirea comună; la ce însă e nevoie de o *armonie în toate privințele*, departe de orice egotism și exclusivism. Intrebarea ultimă ce și-a pus-o învățatul psiholog, a fost cum am putea ajunge la această reformă, și el a dat răspunsul prin provocarea societății la colaborarea și sprijinirea ordinului internațional pentru *etică și cultură*, ce trebuie să se întemeieze.

Sânt aci multe adevăruri și pentru publicul românesc. E. B.

Scrisoare din Beiuș.

Adunarea generală a desp. »Astrei«. — Inflințarea comitetului filial a »Soc. pentru fond de teatru«.

Joi, în 17 Nov. Românii din Beiuș au avut o zi cu îndelungat prilej cultural.

La orele două din zi, — termen nepotriviți — s'a ținut adunarea generală a despărțământului »Astrei«, iar seara, cea pentru constituirea respective inflințarea comitetului filial al societății pentru fond de teatru român.

Zi de târg fiind, oamenii se adunau cu greu. Totuși încetul cu încetul se umplură salele Casinei și așa adunarea sub orice raport a avut un succes peste așteptare.

După vorbirea de deschidere a președintelui N. Fabian se citesc rapoartele funcționarilor și se exmit comisiile pentru cenzurarea aceluia. Ședința se suspendă. Redeschizându-se comisiile referențiale, că rapoartele se află toate în deplină ordine, iar comisia pentru înscrierea noilor membri nu face cunoscut că s'au înscris de membri pe viață: Doamna Livia Dr. Cosma, Dr. G. Cosma, Vasile Dumbrava, Dr. Const. Popovici, Coriolan Ardelean, și Dr. Gheorghe Mureșan.

Isprăvindu-se aceste, profesorul C. Pavel într-o vorbire ocazională desfășură starea actuală a poporului nostru și rolul pe care trebuie să-l aibă factorii noștri culturali întru ridicarea și luminarea aceluia.

De față erau în număr complet intelectualii din loc — cu obișnuitele excepțiuni — din jur preoții Al. Pelle, Gh. Kiss, G. Kövály Cristea, Fl. Golna, V. Cioara din Feniș și Gh. Bogdan, învățătorii N. Hâlbac, V. Jela. Jurul Beiușului are 84 de parohii. Aviz noului protopresbiter, gr-or. care va să vină, dacă e să vină. — De față mai era administrația și ca oaspe domnul Bănuțiu.

În sfârșit se porcede la alegerea președintelui și-a comitetului. Se alege cu puțin abateri tot fostul comitet în frunte cu dl N. Fabian.

Hofăria adunării generale a Soc. pentru fond de teatru români din anul 1908, pentru inflințarea comitetelor filiale în toate centrele românești mai de seamă, în urma zelului și a muncii stăruitoare din partea dlui director artistic *Aurel Bănuțiu*, au avut până acum un succes neașteptat.

Treizeci de ani și mai bine cât s'a lucrat mai mult cu apeluri și scrisori, comitetul central s'a putut convinge, că treaba așa nu mai merge. — Și încă nici ce privește dezvoltarea gustului artistic, și nici îndeosebi, ce privește sprijinul material, la care e avizată această instituțiune culturală.

Noua îndrumare se afirmă în chip înviorător. Pășirea cuceritoare, idealismul curat și de-o realitate sănătoasă a domnului Bănuțiu își face ca'e și deschide inimi.

Faptul acesta se poate constata mai ales aici la noi în Beiuș, unde dl Bănuțiu. — În urma nefericitelor informații pe cari le răspândesle despre noi șleahta arțăgoasă a necunoscătorilor de cauză, — a venit cam cu inimă scăzută.

Ce-i drept noi îi chemasem mai în vară, dar pe atunci împedecat fiind, n'a putut veni. Ne-a surprins acum fiind și adunarea generală a *Astrei*, vestea prinse. Și seara la orele 6 ne întruniram cu toții dornici să l'ascultăm și să venim într'ajutorul ideii ce avea de sulevat.

Apariția modestă de apostol al unui sfânt ideal a domnului Bănuțiu e viu aplaudată. Luând cuvântul arată evoluția teatrului modern în străinătate. Expune toate cauzele stagnării teatrului, mai binezis ale degenerării sale; arată rolul statului, al presei, al actorilor și al publicului, documentând în chip clar pentru ce nu se poate face aceasta în provincie.

Trece apoi la trista situație culturală, în care ne găsim noi, arată mersul greoi și din cale afară anevoios al fondului de teatru. Impeștrează această «Causerie» a dsale cu câteva experiențe hazlii și pline de umor culese în cursul călătoriilor și incheie cu teza moralului în artă, dovedind că, orice artă adevărată își are rădăcinile în moralul inerent ființei omeniești.

De încheiere în cuvinte pătrunzătoare îndeamnă strălucita pleadă de dame — care de care mai frumoasă — și întreg publicul de față să se întroleze în număr cât de mare sub steagul *Thaliei* române și în consecință la înființarea unui comitet filial al fondului de teatru.

În vederea acestui scop se alege președinte ad-hoc directorul *Vasile Stefanica*, notar prof. *Dr. C. Pavel*. Se exmit o comisie pentru înscrierea membrilor. S'au înscris membrii fondatori: *Viora Dr. Clorăș*, (*Viora din Bihor*) *Angela Selăgian*, *lieana Gera*, *Camil Selăgian*, *Victor Fildan* și *Nicolau Cristian*.

Membrii pe viață: *Elisabeta Șuteu* prof., *Cornelia Maior* prof., *Dr. C. Papp* cad. adv., *Vas. Stefanica* director prof., *Dr. C. Nyes* medic, *N. Fabian* prof., *Ioan Roșu* Inv., *Fr. Hubic*, *P. Hetcou*, *Ales. Nuțiu*, *Ioan Busița*, *Eug. Nyéki*, *Mărioara Criste*, *Vasile Dumbrava* dir., *Dr. C. Pavel* prof., *Nina de Papp*, *Elisabeta Butean* prof., *Dr. G. Cosma*, *Nina Popovici*, *Livia Dr. Comșa*, *Gheorghe Kiss*, *Irina Clurdariu*, *Bibiana Nyes*, *Ioan Petra*, *C. Neagu*, *Tina Dr. Papp*, *Coriolan Ardelean*, *Dr. Gh. Mureșan*, *Anton Bales*, *Todorica Selegian* n. Radu, *Sever Selegian* și *Dr. Constantin Popovici*.

Înscrisi fiind membrii se trece la alegerea președintelui definitiv. Cu aclamație se alege *Dr. G. Cosma*, care la stăruința publicului primește, mulțumind adânc mișcat de însufiețirea generală. Președinte al II-lea e ales *Dr. C. Popovici*, iar în comitet: notar *I. Petra*, casier *Fr. Hubic*, controlor dna *Viora Dr. Clorăș*, membre: dna *Livia Dr. Cosma*, *Angela Selăgian*, *Cornelia Busița*, *Dr. Al. Muntean* și *Ioan Busița*.

După constituire publicul în frunte cu damele s'a întrunit la o agapă la masa »grozavilor«, unde sub impresia zilei, a dominat cea mai curată animație. A doua zi, în zori dl Bănuțiu a plecat spre Oradea mare.

(Cp)

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 25 Noemvre n. 1910.

— **Sfințire de biserică.** Comuna parohială din *Giula-Varșand* abia numără 900 de suflete, dar este tare prin duhul cel bun ce o stăpânește și acest duh este iubirea de biserică și neam. Partea cea mai bună o are în dezvoltarea acestui duh părintele *Ioan Popovici*, care prin înțelepciunea sa a condus poporul de și a ridicat biserică nouă. La sfinții Arhangeli a săvârșit P. S. Sa dl Episcop *Ioan I. Papp* sfințirea bisericii nouă cu mare solemnitate. Poporul a asistat cu evlavie la înălțătorul act de sfințire și a ascultat cu atențiune încordată cuvântarea rostită de P. S. Sa. Contocitorii de alte confesiuni din F. Varșand și *Comlăuș*, pe unde a reîntors P. S. Sa seara, i-au dat onorurile, iluminându-și fe-restrile.

— **Turcul te bate, Turcul te judecă.** Cititorii noștri își vor fi aducând aminte de nemaipomenita brutalitate jandarmerească, careia îi căzuse jertfă părintele *Romul Vățian* din *Gioroc*, când se întorcea acasă, a fost atacat, seara, de sergentul de jandarmi din *Miniș* și, sub cuvânt că nu l'a salutat, a fost lovit de el cu patul puștii și dus în bătăi până la casa comunală din *Gioroc*.

Pretura a pornit cercetare pentru mișelia aceasta și, — se putea altminteri? — l'a găsit pe jandarm nevinovat, dar l'a găsit vinovat pe părintele *Vățianu* că a »turburat liniștea nopții« și l'a judecat la 40 coroane amendă în bani.

Împotriva acestei osinde fără pereche a solgăbirăului din *Arad* părintele *Vățianu* a făcut apel la viceșpan prin tînărul avocat *Dr. Romul Veliciu*, care a prezintat un apel temeinic, arătând cum prin astfel de judecări nedrepte se sdruncină tot mai mult credința poporului în nepărtinirea și dreptatea organelor noastre administrative.

Ne bat de ne stîlcesc și nici măcar să ne văietăm nu e voie, căci »turburăm liniștea nopții«... Sărmană țară!

— După înmormântarea lui *Tolstoi* Z arele din *Varșovia* confirmă știrea, că în timpul din urmă *Tolstoi* și-a schimbat și întregit testamentul. *Tolstoi* a lăsat, ca toate lucrările sale să fie proprietatea națională a poporului rusesc, iar pe seama »duhoborșii«-lor a lăsat sume însemnate.

Poliția din *Petersburg*, la ordinul guvernului, a oprit toate solemnitățile de doliu ale cercurilor științifice și literare. În *Kiew* studenții au cântat în fața universității de acolo cântece funebre, din care cauză polițiștii au năvălit asupra studenților, arestând pe mai mulți înși. Guvernorul din *Tomsk* a amenințat cu pedeapsă de trei luni închisoare, pe toți aceia cari în ziua înmormântării și-ar închide localurile publice.

Un călugăr dela mănăstirea *Optina* într'un articol publicat în ziarul »*Kolekel*« spune că *Tolstoi* când a vizitat la mănăstirea din *Optina* pe sora-sa *Maria Alexandrova*, cu lacrimi în ochi i-a mărțurisit, că toate legăturile dintre el și nevastă-sa, sunt rupte, s'a desbinat de ea pentru totdeauna. În același ziar face declarațiuni și *Andrei*, fiul lui *Tolstoi*, care spune, că tatăl-său desigur s'ar fi împăcat cu biserică, dacă primea la timp telegrama mitropolitului *Antoniu*.

Consiliul național al *Cehilor* a trimis văduvei lui *Tolstoi* și dumei rusești călduroase scrisori de condoleanță.

La începutul ședinței de *Miercuri* a dietei provinciale din *Bosnia* deputatul *Majkics* a comemorat în termeni foarte călduroși amintirea lui *Tolstoi*. Dieta provincială la propunea deputatului *Grbjics* a trimis dumei rusești adresă de condoleanță.

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din *Marosvásárhely*,
(*Piața Széchenyi 47*).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a *Ardealului*. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

În ședința de Miercuri a dumei rusești din Petersburg președintele Achimow a arătat împrejurările triste între cari a urmat moartea lui Tolstoi. Abstrăgând de la lucrările de conținut religios și politic ale lui Tolstoi, — a spus Achimow — nime nu va putea nega, că alte opere a poetului l-au făcut renumit și nemuritor. Patria noastră, Rusia, simțește mai mult decât străinătatea pierderea marelui poet. Este necuviincios, ca de-asupra mormântului lui Tolstoi să se pedesească greșeli intenționate sau neintenționate. Sfârșește rugând pe deputați să cinstească prin sculare amintirea lui Tolstoi.

Cuvintele președintelui Achimow au fost ascultate și toți cei de față, afară de doi episcopi, s'au ridicat în picioare.

— **Statistica popoarelor slave.** Zilele trecute a apărut o carte importantă scrisă de profesorul Florinsky din Kiev, care tratează despre extinderea raselor slave și conține date statistice exacte în privința aceasta. După Florinsky numărul total al Slaviilor azi e de 148 milioane, dintre cari în diferitele părți ale Rusiei sunt 103 mil., în Polonia 20 mil., în Bulgaria 5 $\frac{1}{2}$ mil., iar în Serbia și Croația 9 milioane. Cei sunt 6 $\frac{1}{2}$ mil., Slovaci 2 $\frac{1}{2}$ mil., alți Slavi 1 $\frac{1}{2}$ milion. Creșterea anuală a Slaviilor e 1.7 la sută, adică 3 $\frac{1}{2}$ milioane. Astfel Florinsky spune, în cartea sa, că numărul Slaviilor în 1915 va fi de 185 milioane, iar în 1920 se va urca la 200 milioane.

— **Poporațiunea Brașovului.** Celim în „Gaz. Transilvaniei”: În vederea recensământului populației, ce se va face în 21 Decembrie c. în țara întreagă, decurg lucrările pregătitoare și în Brașov. Spre scopul acesta va veni și aci un emis ministerial, care va ține în 2 și 3 Decembrie ore de instrucție, cu comisarii designați pentru recensământul pe teritoriul Brașovului. Comisarii de recensământ au fost numiți exclusiv învățători și profesori de la școlile de stat. Este deci de prevăzut cum se va sporii numărul Maghiarilor din Brașov.

Comisia de recensământ a împărțit teritoriul Brașovului în 5 districte: Brașov cetate, Scheiu, Brașovul vechiu, Blumăna și teritoriile externe. După cum s'ar putea deduce din lucrările pregătitoare de până acum, numărul locuitorilor din Brașov s'ar repartiza astfel: Brașov-cetate 10 000, Scheiu 12.500, Brașovul-vechiu 7200, Blumăna 7000 și teritoriile externe 4000. Cu totul deci 41.200. Lângă care sumă adăugând milițiile dislocate aici, probabil, că numărul locuitorilor din Brașov la 31 Decembrie să treacă multșor peste 43.000.

— **Promoție.** Dl. Ioan Codrean din Șiclău (com. Arad) a fost promovat la gradul de doctor în științele juridice, la universitatea din Budapesta, în 18 Noevre n.

— **Cununile.** Domnișoara Susana N. Groon, nepoata domnului părinte Trandafir Dragomir din Arpaș, și dl. Nicolae Ursu, învățător își anunță căsătoria ce va avea loc la 27 Noevre n. în biserică gr. ort. română din Arpașul inferior.

Felicitările noastre.

— **Marconi despre cele mai recente progrese ale radiotelegrafiei.** Se anunță din Roma cu data de 17 l. c.: „Tribuna” publică o convorbire cu Marconi despre cea mai nouă legătură radiotelegrafică între Massana din Erythoraa și Altano lângă Pisa. Marconi îi arătase colaboratorului o telegramă primită de la adjutan-

tul regelui, generalul Brussatti, în care regele își exprimă bucuria sa pentru legătura cea nouă și-l dorește lui Marconi în interesul omenirii și a științei și mai departe succese. Marconi declară între altele, că cu cele două stațiuni, cari sânt la o distanță de peste 5000 kilometri una de alta, poate fi îndestulit, căci legătura de până acum între Massana și Mogadiscio e numai de 1600 kilometri de lungă. Stațiunea Coltano e în stare să primiască și să trimită telegrame la toate stațiunile radiotelegrafice din Anglia până în Canada. Marconi a spus mai departe, că s'a început lucrările de-a contrage și Argentina în rociul radiotelegrafiei. În timpul din urmă a legat Marconi o convenție cu guvernul Spaniol, voind a ridica o stațiune centrală pentru serviciul radiotelegrafic pentru toate stațiunile de pe țărmurile mării Mediterane până afară la Vigo și Kadix. În timpul cel mai scurt va fi Massana legată radiotelegrafic și cu Somalia, Anglia, Spania, America-de-nord și sud.

— **Cântările arestațiilor ruși și poliția berlineză.** Nu de mult compozitorul german Wilhelm Hartefeld a făcut o călătorie prin Siberia și cercetând pușcăriile de acolo a cules o mulțime de cântece duloase de-ale arestațiilor. Anton Etchenwald, directorul teatrului din Tiflis, a angajat treizeci de cântăreți pe cari apoi l-a instruit în cântările acestea. Cei cari le-au auzit, spun că mai triste și sguuitoare cântări nici că se pot cugeta. În săptămâna trecută Etchenwald a plecat cu trupa sa de cântăreți la Berlin. În seara concertului cântăreții au ținut o probă, îmbrăcați în port rusesc, cu bărbile sburite și cu lanțuri la mâini și picioare, — dar comisarul de poliție, care și el era prezent, nu le-a permis să mai cânte, pe motiv că aceste cântări sânt de așa, încât revoltă și agită mult sufletele.

Trupa cântăreților ruși va merge să-și cerce norocul în alte părți.

— **Leafa deputațiilor.** În sinul deputațiilor unguri din opoziție s'a pornit o mișcare cu scopul, ca fața de scumpetea generală ce domnește în țară, să se ceară o urcare de lefuri. Hotărâre pentru o propunere concretă nu s'a luat, și deocamdată, până când situația financiară a țării se va ameliora, planul lor nu va putea fi realizat.

— **Moștenirea unui șef socialist.** Cetățeanul Peucelle din Roubaix (Franța) și-a testat întregă sa avere, în preț de 300 mii de coroane, șefului partidului social-democrat francez. Șeful actual al socialiștilor e Jaurés, el însă n'a primit averea ci a dăruit-o unei societăți a muncitorilor de consum din Pas de Calais. Societatea aceasta are azi fabrici mari, dar nu are fabrică de țesut și Jaurés vrea, ca din donațiunea lui să se zidească o astfel de fabrică.

— **Caz de moarte.** Petru Golomețy, proprietar, a răposat în 24 Noevre în etate de 92 ani. În mormântarea lui va avea loc Vineri, în 25 Noevre n. la 2 ore de la locuința sa din str. M. kes Kelemen nr. 6 în cimitierul de sus din Arad.

Odihnească în pace!

— **Greva minerilor englezi.** Greva minerilor englezi, despre care am mai amintit, tot mai continuă. Acum se anunță din Londra, că greviștii din Tonnypande încearcă să oprească trenurile și să împiedice descălecarea minerilor străini, cari ar voi să vină la minele de aci.

Greviștii au dat să cuprindă gara și-au aruncat cu pietrii asupra poliștilor cari voiau să-i împiedice în acțiunea lor, dar miliția trimeasă în grabă contra lor a restabilit ordinea. Șase poliștii au fost răniți, iar doi dintre greviști au fost arestați.

— **Om bestial.** Grădinarul ungar Urbán Imre din Csanádapáca trăia în ceartă continuă cu nevastă-sa. Într-o zi și-a trimis nevasta să-i aducă apă, dar ea, fiind însărcinată, n'a voit să se ducă. Bărbatul într'atăta s'a infuriat, încât a apucat-o de păr scoțindu-o în curte, unde a trântit-o la pământ și-a călcat-o în picioare. Fe-

meia în urma loviturilor între chinuri grozave a născut. Urbán, lăsându-și nevasta aproape moartă în curte, a înmormântat băiatul, care era mort, în grădina unui vecin.

Intorcându-se acasă și găsindu-și nevasta moartă, s'a înștiințat singur jandarmilor, cari, fi-rește, l-au arestat.

— **Intrecere de șach în Blaj.** Precum la toate liceele din țară și din străinătate și la liceul nostru din Blaj s'a aranjat o întrecere de șach la care au luat parte 19 înși din gimnazul superior.

Intrecerea s'a început în 18|X și s'a finit în 23 Noevre, după ce fiecare membru al întrecerei a jucat cu fiecare odată. Rezultatul întrecerei e următorul:

Primul a ieșit învingător: Alexandru Precup cl. VIII gimn. cu 16 $\frac{1}{2}$ unități respective învingeri, al II-lea a ieșit Z. Boilă cl. VIII gimn. cu 15 $\frac{1}{2}$ unități, al III-lea a fost Octavian Modorcea cl. VIII gimn. cu 14 $\frac{1}{2}$ unități, al IV-lea Iacob Stinea cl. VIII gimn. cu 14 $\frac{1}{2}$ unități. Aceștia doi fiind egali au luptat încă în trei jocuri pentru întâietate din care O. Modorcea a intrunit cele mai multe învingeri.

Al V-lea și al VI-lea au fost Corneliu Iubaș și Ioan Gașton din al VII gimn. cu 14 unități.

În locul al VII-lea și al VIII-lea au ajuns Aron Demian și George Rădnean cl. VIII gimn. cu câte 11 $\frac{1}{2}$ unități.

Al IX-lea a fost Aurelian Man cl. VIII gimn. cu 10 $\frac{1}{2}$ unități.

Localul întrecerei a fost internatul „Vancean” unde elevii pe lângă instrucția din școală se ocupă și cu șachul, jocul acesta nobil, recunoscut ca un factor ascuțitor al inteligenței care poate înlocui mai ales patima stricăcioasă a jocurilor de cărți. Faptul acesta e cu atât mai îmbucurător, că pe când la toate națiunile culte s'a răspândit atât de tare șachul și s'au ridicat măleștri de șach, noi nu avem nici un măleștru de șach, și nici nu arată societatea românească un interes mai mare față de jocul acesta de elită.

— **Constituirea societății „Dacia” în Cernăuț.** Societatea academică română „Dacia” din Cernăuț, și a ales pentru semestrul de iarnă 1910/11 următorul comitet:

Președinte: Ioan Bilețchi, cand. în drept, vice-președinte: Nicon Turturean, stud. în filos., Secretar I.: George Chira, stud. în drept, secretar II.: Ioachim Obada, stud. în litere, casier: Ioan Axant, stud. în drept, bibliotecar: Vasile Ungurean, stud. în drept, econom: Nicolae Vitruc, stud. în litere, controlor: Ioan Ghiușă, stud. în teol.

x **Românul în interesul lui face dacă tot ce îi trebuie cumpără de la român.** Dacă ai trebuință de mașini economice, pluguri etc. să nu mergi la străini când poți cumpăra la românul Eugen Nicola din Blaj (Balázsfalva), care la cerere trimite și catalog românesc gratis și franco.

Pentru mașinile cumpărate de la el — dă cea mai mare garanță, le vinde în prețuri de concurență, moderate, cu condițiuni de plată favorabile în rate, așa că mașinile își câștigă prețul lor și primesc tot felul de reparaturi. Cetiți anunțul lui de pe pagina ultimă a ziarului nostru. Sprijiniți pe comercianți și meseriași români.

x **Birou de informație în Budapesta.** Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminecă.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

x **Folosirea „Tyukin”-ului în timp de-o zi încetează boala și pieirea galilelor!** Neenumărate atestate medicale dovedesc efectul biuecuvintat și astfel gospodarul în toate are lipsă ca înainte de începerea boalei de galile să-și procure și să nu-i lipsească din casă preparatul numitul „Tyukin”. 1 sticlă de 1 litru împreună cu modul de întrebuintare 4 coroane. Să se comande numai de la magazinul principal al lui Dr. Odor Béla, farmacist în Aiud (Nagy-Enyed). Să vă păziți de imitații pentru că preparatul numai aici se poate căpăta.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

Cronica socială și artistică.

Petrecere muzicală teatrală în Brașov. Reunirea femeilor române din Brașov invită la petrecerea muzicală-teatrală ce va avea loc în otelul »Central Nr. 1« din Brașov, Sâmbătă, 26 Noembrie n. Se va juca »Cinel-Cinel«, comedie de V. Alecsandri. După teatru danș. Inceputul la orele 7¹/₂ seara.

Teatru în Orăștie. Secția Industrială a Reuniunii economilor români din Orăștie invită la reprezentarea teatrală ce va avea loc la 27 Noembrie n., în sala hotelului »Transsylvania« din Orăștie. Se va juca »Slugă la dol stăpâni«, comedie de Goldoni-Bársan. După teatru danș. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

O pildă de imitat: economia franceză. Sub titlul acesta citim în »Neamul Românesc« al d-lui Iorga câte va aprecieri foarte prețioase, ilustrate cu interesante date statistice asupra spiritului de economisire la poporul francez, pe care le dăm în extras, precum urmează:

Nu este popor, care să întreaacă pe Francezii în ceace privește spiritul de economie. Acest spirit de economie nu se datorește numai împrejurărilor specifice în care trăiește Francezul, ci și educației sale sistematice din școală. Aproape nu este copil de școală în Franța, care să nu și aibă libelul său de depuneri.

Cea mai veche casă de depuneri în Franța, cea din Paris există dela 1818. Mai târziu prin legea dela 9 Aprilie 1881 s'a creat, alături de ea, așa zisa: »Casă de economie națională« garantată și supravegheată direct de stat; aceasta fiind în legătură cu toate oficiile poștale din țară au contribuit enorm de mult la dezvoltarea spiritului de economie prin înlesniri mari oferite depunătorilor încunjurând formalitățile și orice spese.

În ce privește numărul caselor de păstrare, al libelelor de depunere și mărimea sumelor depuse, statistica ne arată

	la 1882	la 1909
Case de păstrare	1.463	2.282
Libele de depunere	4,645.894	13,259.337
Sume depuse fac.	1,802.700.000	5,223.000.000

Asfel dela 1882—1908 numărul libelelor ca și sumele depuse s'au întreit. Tot după datele statistice judecând se constată, că cea mai mare parte din aceste capitaluri depuse sânt economiile micilor lucrători de pe la orașe și ale țăranilor mai săracuți, dacă să știe, că sumele economisite mai mari sânt elocate în hârtil de valoare sau întreprinderi mari comerciale etc.

Iată de unde vine dară — între altele — în mare parte bogăția franceză recunoscută azi în toată lumea. Economii individuale acumulate constituiesc o adevărată forță, un adevărat agent economic, care atârână greu în balanța mișcării economice mondiale.

Să urmăim și noi acest exemplu al fraților noștri Francezi și în special să căutăm să infiltrăm în copii încă de pe băncile școlii spiritul de economie printr'o educație serioasă și îngrijită.

Slovacii urmează exemplul băncilor românești. Ideia fericită a conducătorilor băncilor noastre de a înființa o însoțire a institutelor noastre de bani, s'a validat deja ca atare în relativ scurtul timp de când a devenit fapt implinit. »Solidaritatea« a desăvârșit într'un mod minunat organizația băncilor noastre și ceace este foarte măgulitor pentru noi — a îndemnat și pe alții să ne urmeze. Între alții acum mai în urmă și Slovacii se ocupă cu idela de a înființa o asemenea însoțire a acelor câteva zeci de bănci ce le au.

În scopul acesta s'au adresat în timpul din urmă și »Solidarității« pentru diverse date și lămuriri, ceace — se înțelege — că li s'a și împărtășit cu cea mai mare prevenire. Noua însoțire chemată să strângă într'un mănunchiu harmonice institute slovacesti de bani va însemna o nouă epocă în viața economică financiară a a-

cestul popor destoini; altfel destul de croșit. Dorim ca exemplul nostru să aducă și alci roade salificatoare și să însemne într'adevăr un pas spre progres pentru frații noștri Slovaci.

BIBLIOGRAFII.

La »Librăria Tribunei« se află de vânzare următoarele calendare pe 1911:

Calendarul »Lumea Ilustrată«, cu numeroase ilustrațiuni și tablouri românești, fotografiile deputaților din Camera Română (București), text bogat și ales. Prețul 1 cor. + 20 fil. porto.

»Calendarul Național«, redactat de ziarul »Libertatea« din Orăștie, este cel mai bun calendar pentru popor. Cuprinde pe lângă multe chipuri alese, tot felul de sfaturi economice și știri din lumea mare. Prețul acestui calendar e (40 fil. plus 5 f. porto).

»Calendarul diecezan« (Arad), cu șematism 50 fil., fără șematism 40 fil. + 10 fil. porto.

În editura librăriei W. Krafft din Sibiu au apărut următoarele calendare:

»Amicul Poporului«, calendar pe anul 1911, întocmit de I. Popovici, anul LI, cu un bogat material literar și numeroase ilustrațiuni. Partea calendaristică e presărată cu maxime și o urmă de tarifele poștelor, scala timbrelor, apol de consensarea târgurilor, unică în felul său. Partea literară cuprinde biografia episcopului Dr. Miron Cristea, a lui Titu Maloiescu, ambele însoțite de portrete. Are articole originale din penna dlor: N. Iorga, G. Todică, N. Petra-Petrescu, I. Bota, informații despre mecenatul Stroescu etc. O rubrică nouă începe a se ocupa cu clasa noastră de mijloc, dorind să servească acestuia și în viitor tot mai mult. Numeroase ilustrațiuni. Prețul 70 fileri.

»Poznașul«, calendar umoristic ilustrat pe anul 1911 (anul al 16 lea al apariției), redactat de Ermil Borcia, cu o nouă copertă originală de tot, reprezentând caraghiolosul portret al lui Haralamb Călămar, încadrat de ornamente naționale executate excelent în color de profesorul Florian Mureșianu. Materialul executiv huzliu cuprinde o mulțime de satire reușite, referitoare la alegeri, la înfrățirea maghiaro-română, la aero-»planurile« românești, la conflictul cu Grecii etc. Însoțite asemenea cu gravuri originale ale apreciatului deseneator Mureșianu în răsăsuș versificat al »bufo-poetului« Călămar, productivul nostru umorist, care înveștește plaiurile ardelenesii. Prețul 60 fil.

— Calendarul Săteanului pe 1911, anul XX a apărut cu un cuprins mai bogat ca anii trecuți. Dă biografia și portretul episcopului Dr. Cristea, biografia mecenatului Stroescu, dă informații și ilustrații despre Bosnia și Muntenegru, despre cucerirea aerului prin mașini de sburat, povești, etc. Prețul: 30 fileri.

Calendar pe anul comun 1911, anul 119, unicul calendar care mai apare românește cu litere cirile. Conține parte calendaristică literară, îngrijită și aranjată cu mare atențiune cu frumoase bucăți de citit și învățătură; pe viitor nu va mai apărea. Pețul: 50 fileri.

A apărut: »Tratatul sifilisului cu preparatul Ehrlich-Hata 606«, studiu asupra rezultatelor până acum obținute de Dr. Gheorghe Milețicu, medic primar al Sanatorului Madona-Dudu. (Cu portretul prof. Paul Ehrlich și-o vigneta). Aceasta e o lucrare minuțioasă a unui doctor român și i tipărită la institutul grafic I. Samica din Craiova, 1910, având 112 pagini. Însemnătatea revine dela sine și dă probe decât interes uman și social e pătrunsă lumea medicală și dela noi.

A apărut:

Doctorul de casă

sau

Dicționarul sănătății

de Doctorul Vasile Bianu. Împodobit cu 315 chipuri. Prețul 14 Cor. + porto și

mandat poștal 80 fl. Se poate căpăta la Librăria Tribunei în Arad

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc. à 175 cor.

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

Scăderea populației creștine și înmulțirea jidanilor în orașele României. Cause și remedii. Trei prelegeri ținute la Vălenii de Munte. — Cu o prefață de A. C. Cuza, profesor.

à 60 fileri.

Preotul Gr. G. Petrov:

Nu din partea aceea, sau datorie de episcop. Poveste. à 50 fil.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Vodă Viteazul.

à 15 fileri.

Cereți catalogul de cărți gratuit.

Pentru limbă. Câteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axente Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil. porto.

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar și Dicționarul Maghiar-Român

de Ion Gheție, director gimnazial. Prețul dicționarului român-maghiar e 6 Cor. și maghiar-român e 10 Cor. + portul postal. Se poate procura la autorul Ion Gheție, director gimnazial în Năsăud (Naszód).

Poșta Administrației.

Ioan Savi, F.-Ságh. Am primit 450 cor. ca abonament până la finea anului 1910.

Gheorghe Bata. Vârșand. Am primit 5 cor. în abonament.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nicșina și cons.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminium, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Peste sărat de tot soiul:

din Magazinele Băncei de credit din Brașov trimite cu posta sau calea ferată, cu prețurile cele mai ieftine, primind arvună, sau cu rambursă: **Josef Hufmann, Brașov.**

Anunț pentru licitație de lemne.

Lemnele din pădurea comunei Forotic de pe un teritor de 431 jugh. cat., fosta proprietate a urbarialistilor, în 12 Decembrie n. 1910 după amiază la orele 2 se vor vinde la licitație publică la casa comunală din Forotic (Forotik, Krassó-Szörény m.) înaintând totodată și oferte în scris închise.

Conform prețurii, se va vinde următoarele:
Lemne de stejar, pentru zidiri și pentru lucrat 2648 m. cubici.
Lemne pentru foc de stejar, teiu, cer, și carpin. 3730 m. cubici, a căror preț în total face 78.128 coroane.

Ofertele, închise provăzute cu timbru de 1 cor. să se trimită mai târziu până la 12 Decembrie n. 1910 la 2 ore d. a. la președintele urbarialistilor în Forotic, u. p. Kákova; în ofertă prețul de cumpărare pentru grupa de lemne de pe teritor să se însemneze cu cifre și cu litere, ca să se vadă că oferentul cunoaște condițiile de licitație și a contractului și se supune acelor.

Deodată cu ofertele să se trimeată la adresa președintelui urbarialistilor un vadiu de 10% din prețul de exclamare, sau să se depună înainte de începerea licitației publice.

Ofertele necorăspunzătoare condițiilor de mai sus, neasigurate cu vadiul recerut precum și cele întârziate sau făcute pe cale telegrafică nu se iau în considerare.

Condițiunile contractului și a vânzării se pot vedea la președintele urbarialistilor în Forotic, sau la curatoratul sitvanal cercual reg. ung. din Vársej (Versez).

Gările mai apropiate de pădure sunt Surduc (Szurdok) și Forotic (Forotik) adecă cale de 4 chlm. Stațiunea poștală, telegrafică și gara la Forotic. Dat în Forotic luna Noemvrie 1910.

Pavel Iova
președinte urbarial.

Se caută

O crescătoare (bonă)

pentru două fetițe și un băiat la școala elementară care poșede limba maghiară și poate da și instruire de pian. Salar lunar 50 Cor. și provederea la casă. Ofertele însoțite cu documentele de cvalificație și aplicațiune sunt a se trimite lui **Dr. Ioan Damian**, avocat în **Detta**.

Imprumuturi ieftine

fără nici un adaus de cheltuieli cu 4 1/2% se mijlocesc imprumuturi de amortizație pe moșii pentru 10—65 de ani, se angajează a despovăra moșii cu datoria mai scumpă, la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scădere de preț orice mașini agricole, prima calitate și cea mai nouă construcție cu vapor, benzină și mașini de treierat cu olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit, mori, cu vapor, benzină, olei și gaz, deasemenea sunt de vânzare 2 mașini de sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil o garnitură de treierat, sistem Göpel putere de 4 HP.

Instalații de luminat cu acetilenă, prin aparatele »Ideat« distins la expoziția din Paris cu medalie de aur sau Bagid, lumină frumoasă potolită, manuară sigură și simplă, economie de 500% în apă în comparație cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților constitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un ofician specialist în cauză.

Agentura generală comercială:

: Palmer Máttyás :

Timișoara (centru), Prinz Eugen-gasse 13. (lângă cuștarul Koch).

De vânzare sau de arândat

dela 1 Ianuarie 1911 este fosta proprietate a defunctului avocat I. Popa de 7 Jug. catast. situată lângă parcul orașului *Medias*, formând un trup, compus din vie, grădină de pomi fructiferi, parc și pădure cu villă, 4 camere, bucătărie, grajd, șopron, pivniță etc. A se adresa D-lui **Victor Roman** Strada Romană 187, București.

ANUNȚ.

P. T.

Vă recomand renumitele vinuri dela Șiria, Gașca, Musca și Măderat, de masă și friptură cu prețurile următoare:

Anul	CALITATEA	Prețul Cor.
Vinuri de masă:		
1907	Alb — — — — —	62—
1908	Alb — — — — —	58—
1908	Roșu — — — — —	64—
1909	Rizling alb — — — — —	50—
1909	Rizling tare — — — — —	52—
1909	Amestecat — — — — —	48—
Vinuri de friptură:		
1910	Roșu — — — — —	50—
1910	Șiller — — — — —	50—
1910	Mustafer mestecat — — — — —	46—
1910	Rizling și Ruge amestecat — — — — —	48—
1910	Vin alb, de masă — — — — —	44—
1908	Rachiu de comină preg. propriu	1-50
1908	Rachiu de comină specialitate	2—
1908	Rachiu de drojdii — — — — —	2-20

Prețul vinului nou se compută după vinul curat fără drojdii.

Comandele se expediază sub îngrijirea proprie și pentru veritabilitatea vinurilor garantez.

Comandele să se facă numai dela 50 litri în sus. (Prețurile de sus din pivnița mea se compută după 100 litri).

Prețul vaselor:

Butoaiele se dau împrumut pe timp de două luni, iar dacă cineva voiește de tot, atunci se compută după prețurile următoare:

- Vase de 50—60 litre Cor. 12—
- Vase de 100—120 litre Cor. 15—
- Vase de 150—160 litre Cor. 20—
- Vase de 200—220 litre Cor. 26—

Prețul vaselor mai mari decât acestea socotesc cu 12 fleri litru.

Din principiu mostre nu se trimit, dar promit serviciu conștiințios și promisiunea o și împlinesc.

În așteptarea on. Dvoastre comenzi, sunt cu deosebită stimă:

Petru Benea,
proprietar de vil
Șiria (Világos, Arad m.)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal și nickel

Articlii de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.

Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Un candidat de avocat ^{cu} praxă

află aplicare în cancelaria advocațională a lui **Dr. Iuliu Morariu, Uioara (Marosujvár)**. Doritorii să se adreseze lui direct. —

Prima băcanie : din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu

= ș'a transmutat =

prăvălia de coloniale

și delicatose

în edificiul „Bazár”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni preoți și învățători precum și întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în ori e vreme cu ori-ce fel de lucru de sculptură și măsurit pentru sfintele noastre biserici creștinești d. e.:

Iconostase (Temple) Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

în ori-ce stil s'ar recere, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc PLANURI după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sunt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra înmăjurării, că chiar buna ouviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măestri români să se înfrumuseze

Rog bunăvoința în special a onor. officii și comitetele parohiale.

Cu tot respectul zemesz

I. Iuliu Bosioc,

sculptor și auritor în Berliște,
poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Credit pe ipotecă, pe cambie
și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în **Siria, drumul Aradului un atelier de : tâmplărie :** (măsar) unde efectuează orice lucrări ce se țin de bransa aceasta, **totfelul de mobile,** precum și orice lucrări de edificii.

Regând sprijinul onoratului public român, semnez
Cu stimă:

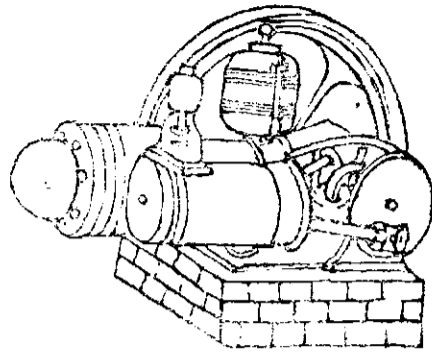
VASILE HUIU
măestru măsar,
Siria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștiințios. —

Să sprijinim meseriașii români!

Să sprijinim meseriașii români!

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică. Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supusă inspecția financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospekte de prețuri dela 2—60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK
turnătorie de fer și fabrică de mașini în **SEGHEDIN-SZEGED.**
Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu pantere de oțel, tresoare și antrepozite panterate cu deplină siguranță contra spargerii

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panterate pentru institute de bani, cea mai nouă construcție.

Preț curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă

Specialitățile cosmetice ale lui Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia »Steaua de aur«

Aiud — Nagyenyed, Fótér, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc ireproșabil pentru albirea și moierea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deosemena moaie pelea, nu i unșuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mânilor dă pielii un alb de culoarea marmorului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. o cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește căderea părului și formarea mătreței, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal. Făcut din frunzele și rădăcinile buruienilor de leac, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunt își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 fileri.

Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 fileri.

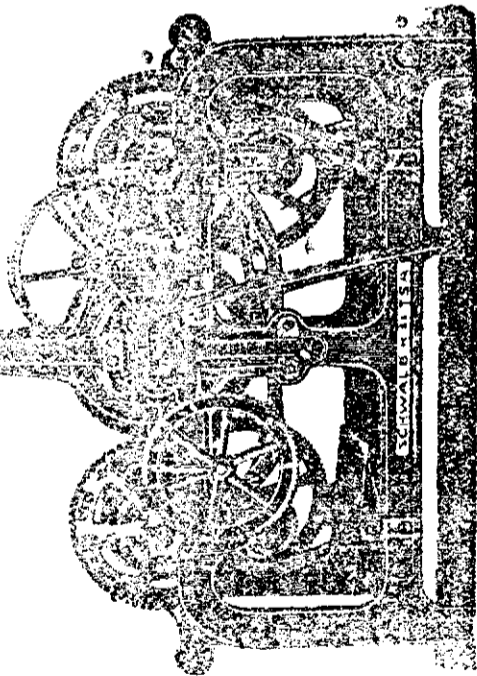
Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mâna întâi pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 coroană 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane O sticlă 60 fileri.

Lichid de brad (Espirt de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru împărștierea acestuia 50 fil.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63—47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn. Privilegiu excepțional. Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni. Preliminar gratuit.

Izay și Rigó

magazin de albitori gata de pânză albitori de pat și pânzeturile de masă
Cluj—Kolozsvár, Strada Deák Ferencz Nr. 4.

Prețuri fixe moderate.

Mare sortiment de mărfuri din patrie.

Primesc totfelul de executări de **TRUSOURI**

cu orice prețuri, la chemarea în provincie arată cu plăcere colecția

:: :: de mustre. :: ::

Asortiment mare și frumos.

Pinză de in de Rumburg.

Pinză de in de Irlanda.

Pinză de in de Kreász.

BUMBA C

de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA

pentru femei, bărbați și copii,

ALBITURI PENTRU PAT,

NĂFRĂMI DE BUZUNAR.

CIORAPI etc.

PANZETURI ALBE

și **COLORATE** pentru masă.

Avis!

La »FĂGEȚANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natalul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoperlate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adică unamile coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale. — Plătirile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese. — Acestea depuneri orișicând se pot abziece și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot. — *La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut. — Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului. — Suma scadentă cu încetarea din viața a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgețana« institut de credit și economii în Facset. — Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen. — Decl contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natalul t-se dă prilejul de o parte la aceia, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte aceia că la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.*

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgețana« acoardă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

„Făgețana“

institut de credit și economii în Facset.

Celebrele motoare originale

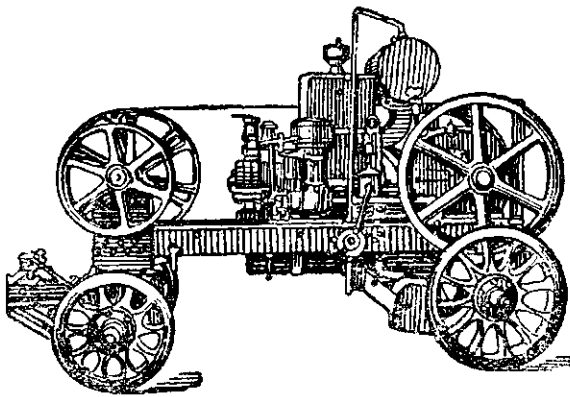
„OTTO“

cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000 în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și dol învățăcei buni.

■ INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ ■

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri

Oradea-mare-Nagyvárad.

Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9

Primește: plănuierea și zidirea de biserică, școlă, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Cele mai bune

orologio

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

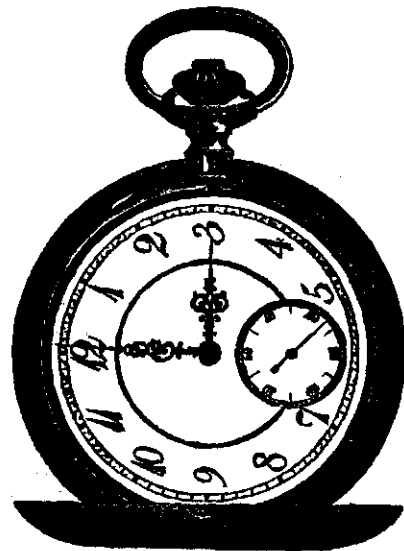
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazăsie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Grijiți de viitorul vostru!

Cel mai bun mijloc pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de griji materiale este incontestabil polița de asigurare a „Asociațiunii de ajutorare reciprocă” din Timișoara.

La Aceasta asociațiune poate oricine să asigure pentru ai săi pentru cazul morții sale pe lângă solvirea unei taxe lunare de 1 cor. și a unei cuotizațiuni de 2 cor. după cazurile de moarte după un an dela înscrierea sa de membru 2000 cor., după 3 ani dela înscriere pentru cazul invalidității sale o rentă lunară de 50 cor., iar după 30 de ani o rentă anuală de 600 cor.

Contra solvirei unor competențe minimale oricine poate asigura fetelor sale o zestre de 2000 cor., iar băieților când devin maioreni asemenea 2000 cor. Dacă susținătorul băiatului ori a fetei ar muri după 3 ani dela înscriere, înceată orice solvire a competențelor și băiatul asigurat primește până la etatea de 13 ani, iar fata asigurată până la etatea de 20 ani, o rentă lunară de 30 cor. și pe lângă toate acestea băiatul ori fata asigurată mai primește la timpul său și ajutorul de independentizare resp. zestrea de 2000 cor. Asociațiunea ofere ori-cui cea mai deplină garanță. Cuote semnate 9,000.000 cor., iar fondul de garanță de 200.000 cor. se află depus la Tribunalul competent.

Pentru toate categoriile de asigurare o cuotă (sumă asigurată) face cel puțin 2000 cor., iar un membru poate subscrie 10 cuote, prin urmare asigurarea pentru cazul morții, de zestre și de independentizare să poate face dela 2000 până la 20.000 coroane.

La cerere se trimit prospecte gratis. și să acceptează reprezentanți demni de încredere.

„ASOCIAȚIUNEA de ajutorare reciprocă” din Timișoara.
(Adresa: Temesvár-Belváros, Jenőherczeg-utca 18).

Telefon 66-82.

FISCHER TESTVÉREK

■ lustruitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireprosabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pent u uș. Primă execuția constituieasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de bis-rici, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Important pentru lăcățari și fauri.

Clocan-barost patentat ce se poate mîna cu piciorul.

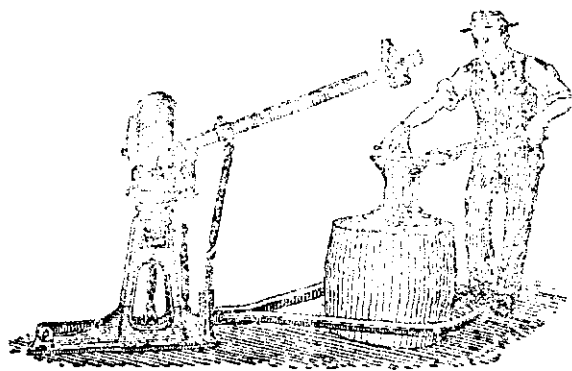
Inventat de Schwartz & Comp. — Unicii fabricanți și vînzători:

Fabrica Solymos Testvérek Arad, Kőlcsey-u. 67

Mare economisală de timp și ajutori lucrători, în propozițiune ieftin, se poate folosi ușor în oricare atelier. Celor cari se interesează la dorință li-se trimite catalog de prețuri cu explicații a: mănunțite gratuit.

Cu stimă:

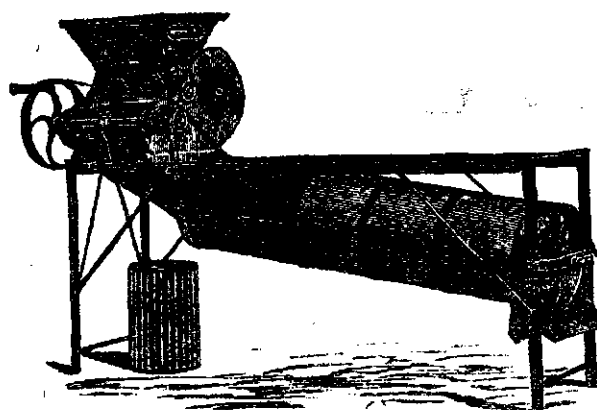
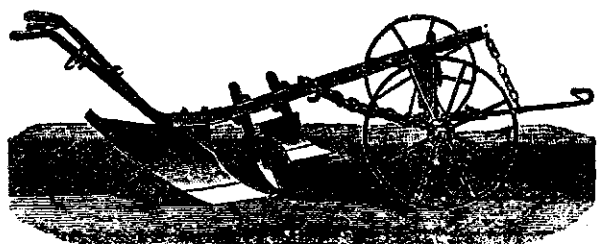
Solymos Testvérek, Arad.

Firmă românească!

In atelierele de mașini ale lui **Eugen Nicola Blaj (Balászfalva)** se pregătesc tot-felul de mașini economice și pluguri.

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expeda momentan. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune mașini de îmblătit cu locomobile de benzin dela 3 până la 16 cai putere. Garnituri de îmblătit cu locomobile de vapor. Motoare de benzin dela 2 până la 100 cai putere. Motoare de gaz sugativ din cărbuni de lemn, cocs sau trecut, dela 10 până la 100 cai putere. Instalează mori pentru măcinat cu petril sau valuri sau mori pentru făină clasificată. Instalează fabrici pentru făcut cărămidă și țiglă.

Eugen Nicola, atelier de mașini economice Blaj (Balászfalva).

